

Handläggare
Susanne Olsson
Telefon: 08-508 28 426

Till
Idrottsnämnden

Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2020/410

Förvaltningens förslag till beslut

1. Idrottsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen

Marina Högländ
Förvaltningschef

Carina Braun
Administrativ chef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ”Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag” till flera nämnder, bland annat idrottsnämnden, för yttrande senast 2020-09-01.

Flertalet stöd som betalas ut av förvaltningen är till ideella barn- och ungdomsföreningar, som erhåller stöd för löpande återkommande verksamhet, där specifika regler beslutats av idrottsnämnden. Handläggningen blir i många fall ren verkställighet. Stöd av projektkaraktär är på det stora hela få i relation till totalt antal stöd som betalas ut.

Förvaltningen anser generellt att tydligare skillnad bör göras mellan återkommande verksamhetsstöd och stöd av projektkaraktär där större belopp beviljas och där särskilda beslut krävs. I dessa fall anser förvaltningen att kraven i riktlinjerna kan vara befogade även om det i vissa fall innebär en större administrativ insats.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ”Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag” till samtliga stadsdelsnämnder, idrottsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden för yttrande senast 2020-09-01.

I enlighet med kommunfullmäktiges budget 2020 ska kommunstyrelsen, i samarbete med berörda nämnder, ta fram stadsövergripande riktlinjer för föreningsbidrag som möter stadens demokrativillkor.

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar/organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter har stadsledningskontoret tagit fram riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag.

Av riktlinjerna framkommer att nämnderna ska föra in ett demokrativillkor i sina riktlinjer eller rutiner för handläggning av förenings- och kulturbidrag.

Ärendet

I stadens riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism framgår att inga stöd i form av ekonomiska bidrag ska ske från staden till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Bidrag ska följas upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden. I samband med beslut om bidrag ska en plan för uppföljning upprättas. I Stockholms stads budget 2020-2022 framgår att nämnder och bolagsstyrelser genom uppföljning ska ”säkerställa att ekonomiska bidrag, tillgång till lokaler och föreningsbidrag fortsatt inte går till någon aktör med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism”.

Vidare framgår av budgeten att alla nämnder och förvaltningar som ger bidrag till föreningar, måste dels säkerställa att bidrag endast ges i enlighet med dessa riktlinjer, dels kontrollera att bidragen används i enlighet med det syfte som de ges”.

Nämnderna ska i sin riktlinjer eller rutiner för handläggning av föreningsbidrag föra in ett *demokrativillkor*. Riktlinjer för hantering

av föreningsbidrag ska tydliggöra att det är en förutsättning att föreningen/organisationen uppfyller demokratikravet för att få bidrag och att föreningen/organisationen kan bli återbetalningsskyldig om villkoret inte uppfylls.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande redovisas i *bilaga 1*.

Föreslagna riktlinjer som redovisas i *bilaga 2* innefattar utförlig beskrivning av följande steg i hanteringen av förenings- och kulturbidrag:

1. Kontrollera att föreningen/organisationen uppfyller demokrativillkoret
2. Kontrollera att föreningen/organisationen har ett bankgiro- eller plusgirokonto registrerat i organisationens namn.
3. Granska övriga inkomna uppgifter

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen i samråd med strategiska staben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Generellt om idrottsnämndens föreningsstöd

Idrottsnämnden fattar årligen beslut om ”Idrottsnämndens regler för ekonomiskt stöd till ideella föreningar med verksamhet för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning”. I dessa anges för närvarande allmänna förutsättningar för att kunna få stöd samt beskrivning och förutsättningar för tolv olika stödformer. För respektive stödform finns flera villkor utöver allmänna förutsättningar för att få stöd. Det finns även krav på uppgifter och dokumentation som ska lämnas i samband med ansökan och redovisning för respektive stödform.

Flera stödformer innebär en omfattande administration både för förening och förvaltning. Förvaltningen strävar löpande efter att förenkla förslag till regler och rutiner inom ramen att handläggningen måste vara rättssäker och att budgetmedel används effektivt. Förvaltningen arbetar också mycket med kontroller av verksamhet som beviljas stöd, till exempel genom besök och granskning av närvarokort.

Flera av de villkor och krav på dokumentation i de föreslagna stadsövergripande riktlinjerna återfinns i idrottsnämndens regler. Samtidigt tillkommer ytterligare villkor och krav på dokumentation. Eftersom det finns många ytterligare verksamhetsspecifika krav i

idrottsnämndens regler som också behöver kvarstå så kommer den totala administrationen både för förvaltningen och föreningarna att öka om föreslagna riktlinjer beslutas i nuvarande form.

Idrottsnämndens budget för föreningsstöd uppgår till 67,5 mnkr 2020. Idrottsförvaltningen handlägger stora mängder ansökningar från ett stort antal föreningar årligen. Många verksamhetsstöd och stöd av projektkaraktär utgörs av små belopp. Dessutom söker många föreningar om vissa stödformer flera gånger per år, exempelvis lovstöd och scoutlägerstöd. Under 2019 gjorde förvaltningen cirka 1 050 utbetalningar till totalt cirka 400 föreningar. Mängden ansökningar som handläggs överstiger antalet utbetalningar eftersom långt ifrån alla ansökningar beviljas. Sett till mängden ansökningar skulle tillkommande kontroller och dokumentation innebära mycket merarbete.

Flertalet stöd som betalas ut är till ideella barn- och ungdomsföreningar som erhåller stöd för löpande återkommande verksamhet, där specifika regler beslutats av idrottsnämnden. Handläggningen blir i många fall ren verkställighet. Stöd av projektkaraktär är på det stora hela få i relation till totalt antal stöd som betalas ut.

Förvaltningen anser generellt att de stadsövergripande riktlinjerna tydligare bör göra skillnad mellan återkommande verksamhetsstöd och stöd av projektkaraktär där större belopp beviljas och där särskilda beslut krävs. För den sistnämnda stödformen anser förvaltningen att kraven i riktlinjerna kan vara befogade även om de innebär en större administrativ insats.

Nedan följer mer specifika synpunkter inom olika områden.

Demokrativillkor

Förvaltningen ser positivt på att demokrativillkoret konkretiseras genom tydliga riktlinjer och exempel.

Däremot anser förvaltningen att skrivningen om undantag från kravet att föreningen inte ”diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde” behöver förtydligas. Alternativt behöver nämndens egna regler förtydligas för att undvika att tolkningsproblem uppstår.

I riktlinjerna står att ”inom det civila samhället förekommer ofta organisering som enbart riktar sig till vissa grupper av individer, exempelvis kvinnor, ungdomar eller personer med en viss funktionsnedsättning. Sådan särorganisering är ibland nödvändig

för att uppfylla syftet med föreningens/organisationens verksamhet. En förening/organisation kan bedriva en verksamhet som enbart riktar sig till en viss grupp av individer om det är legitimt med hänsyn till dess syfte”.

Föreningens syfte anges i stadgarna. Utan närmare precisering kommer förvaltningen från fall till fall få bedöma om det är legitimt att föreningen endast vänder sig till en grupp med hänsyn till syftet med föreningen. Detta kommer även behöva motiveras till föreningen sett till att riktlinjerna öppnar upp för undantag utan en tydlig definition, det vill säga specifikation över vilka grupper som avses vilket kan bli problematiskt att hantera.

Krav på att föreningen/organisationen har ett bankgiro- eller plusgirokonto

Idrottsnämnden har för närvarande krav på bank- och postgiro i sina regler för stöd. Förvaltningen har dock diskussioner om huruvida detta krav ska behållas eller om det skulle räcka med ett bankkonto som föreningen får verifiera att det är deras. Att ha ett bank- eller plusgirokonto innebär en större kostnad för föreningen jämfört med att ha ett bankkonto och en del föreningar vill därför endast ha ett bankkonto.

Granskning av övriga inkomna uppgifter

I riktlinjerna preciseras vad ansökan ska innehålla. Flertalet av upptagna punkter stämmer överens med idrottsnämndens regler och förvaltningens rutiner.

Det som förvaltningen idag inte inhämtar uppgift om är:

- Skatter och avgifter
- Moms, arbetsgivaravgifter eller F-skatt
- Skulder hos kronofogden.

Ovanstående punkter utgörs av ögonblicksbilder. Om detta ska kontrolleras vid varje ansökningstillfälle medför det merarbete för förvaltningen och/eller föreningen. Vidare är det otydligt vad kravet innebär. Räcker det med att föreningen lämnar uppgifterna i ansökan eller måste föreningen alternativt förvaltningen begära ut underlag från berörda myndigheter som biläggs ansökan?

Att kontrollera detta i samband handläggning av ansökningar skulle innebära mycket merarbete. Det är också otydligt hur informationen ska användas i relation till ansökan om bidrag.

Om kravet kvarstår anser förvaltningen att det behöver preciseras hur kontroll av uppgifterna ska ske samt syftet med att respektive uppgift lämnas. Vad innebär det till exempel om föreningen har en skuld? Ska det medföra att föreningen inte får bidrag? Har beloppets storlek betydelse?

Förvaltningen ser det som önskvärt att ovan nämnda tre punkter flyttas in under rubriken ”utöver ovan information kan även följande information inhämtas”. Det vill säga att de inte ska utgöra ett ”ska krav”. Sett till förening samt karaktär och belopp på sökt bidrag kan då respektive nämnd/förvaltning avgöra när det finns ett behov att ta in dessa uppgifter.

De flesta uppgifter som anges under rubriken ”utöver ovan information kan även följande information inhämtas” är inte kontroller som förvaltningen gör idag. Exempelvis personliga uppgifter om ordförande och kassör. Även här är det otydligt vad syftet med inhämtningen är och vilken betydelse innehållet ska få för utfallet av ansökan. Sett till det oklara syftet och den arbetsbelastning det skulle innebära att inhämta denna information anser förvaltningen att det är av stor vikt att dessa uppgifter förblir frivilliga att inhämta vid behov.

Ansökningar om bidrag avseende mer än ett halvt prisbasbelopp

Förvaltningen tolkar detta som att föreningen vid ansökningstillfället ska:

- Haft ett organisationsnummer i minst ett år.
- Uppvisa årsbokslut/verksamhetsberättelse för det senaste året.
- Varit aktiv och haft en dokumenterad verksamhet under det senaste året.

Förvaltningen anser att dessa krav ger orimligt stora begränsningar för nybildade föreningar att söka bidrag. I vissa fall kan det handla om en förening som väljer att dela upp sig i två föreningar.

För de flesta av idrottsnämndens stöd ska en redovisning lämnas efter genomförd aktivitet innan stödet betalas ut. I ansökan lämnas även datum för aktiviteterna så förvaltningen har möjlighet att göra kontrollbesök och se att aktiviteter sker i enlighet med vad som angetts i ansökan.

Idrottsnämndens största stöd ”medlemsaktivitetsstödet” beräknas på föregående års aktiviteter. I nämndens regler finns här ett krav på att föreningen ska meddela förvaltningen när den startar upp verksamhet, så att förvaltningen har möjlighet att göra kontroller. Ett annat stort stöd som föreningar erbjuds som, även om det inte är ett direkt bidrag, uppgår till ett stort ekonomiskt värde är noll- och subventionerad taxa. Förvaltningen anser att det är viktigt att detta stöd ska kunna ges även till nybildade föreningar som uppfyller villkoren för denna subvention.

Idrottsförvaltningen anser att nämndens regler och förvaltningens rutiner tillsammans ger en tillräcklig grund för att i vissa fall även kunna ge stöd till nybildade föreningar.

Bedömning av ansökan

Det är otydligt hur upptagna punkter ska användas vid bedömningen och hur en prioritering ska göras vid behov. För projektansökningar av större belopp är flera av punkterna relevanta. Men i de flesta fall när förvaltningen betalar ut mindre stöd i enlighet med nämndens beslutade regler är det inte rimligt att lägga in så omfattande bedömningsgrunder i nämndens riktlinjer, kräva in all dokumentation och dessutom göra bedömningar utifrån detta.

Som föreslagna bedömningskriterier är skrivna skulle det vara svårt att göra bedömningar som inte riskerar att bli subjektiva sett till mängden ansökningar. För de reguljära stödformerna avseende verksamhetsstöd är detta något som förvaltningen vill undvika för att säkerställa en effektiv och rättssäker handläggning.

I riktlinjerna står vidare att vid ansökningar om bidrag avseende mer än ett halvt prisbasbelopp ska bedömning av ansökan ske utifrån ”vilken kompetens, kvalifikationer och erfarenhet har ledare och företrädare att leda och genomföra projektets/verksamhetens aktiviteter”. Detta är inte uppgifter som förvaltningen regelmässigt begär in vid samtliga ansökningar överstigande ett prisbasbelopp och det är svårt att se hur en bedömning ska kunna göras. Förvaltningen ser det inte möjligt att inarbeta detta krav i nämndens riktlinjer. Ansökningar bör snarare kunna bedömas i enlighet med detta i vissa specifika fall när det bedöms extra viktigt för projektets framgång och/eller kunna ställa ansökningar mot varandra.

Beslutet

I riktlinjerna står det att nämnden fattar efter bedömning beslut om huruvida ansökan ska beviljas eller avslås och att rubrikerna uppföljning respektive återbetalning ska ingå i beslutet.

Uppföljning

Relativt få ansökningar om stöd beslutas i särskilda ärenden till nämnden. De flesta ansökningar handläggs utifrån beslutade regler där beslut fattas av förvaltningen i enlighet med nämndens delegationsordning. Därutöver brukar nämnden i ett fördelningsärende i slutet av varje år fatta beslut om särskilda satsningar, där många utgörs av återkommande årliga verksamhetsstöd som utvärderas kontinuerligt inför kommande år och en redovisning begärs in innan utbetalning.

Att lägga in krav i nämndens riktlinjer eller i rutiner och ansökningsformulär på att uppföljningen (inlämnad redovisning) ska innehålla ekonomisk redovisning, uppgifter om huruvida syftet med bidraget uppnåtts och eventuella goda exempel att dela alternativt reflektion om varför syftet inte uppnåtts anser inte förvaltningen är ett rimligt krav för samtliga stödformer.

Kraven som anges är mer tillämpliga för större särskilda satsningar, och projekt än för återkommande verksamhet.

Återbetalning

Frånsett nybildningsstöd och hyresstöd betalas inga stöd som regleras av regelverket ut i förskott, utan först efter det att redovisning inkommit och förvaltningen godkänt redovisningen. Om det i efterhand visar sig att en förening inte uppfyllt villkoren för erhållit stöd anser förvaltningen det befogat att kräva återbetalning.

Ekonomiska konsekvenser

Om ingen justering görs av föreslagna riktlinjer kommer förvaltningens kostnader för handläggning av föreningsstöd att bli mycket högre.

Bilagor

1. Bilaga ”Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor.